

Uchwała nr XXXVII/319/2013
Rady Miejskiej w Kole
z dnia 28 sierpnia 2013 r.

w sprawie przyjęcia „Programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w Gminie Miejskiej Koło na lata 2013-2016”

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 5, art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 poz. 594 z późn. zm.) oraz art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) Rada Miejska w Kole uchwala, co następuje:

§ 1

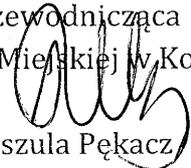
Uchwala się „Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w Gminie Miejskiej Koło na lata 2013-2016” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Koła.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca
Rady Miejskiej w Kole

/Urszula Pękacz/

Uzasadnienie
do uchwały nr XXXVII/319/2013
Rady Miejskiej w Kole z dnia 28 sierpnia 2013 r.
w sprawie przyjęcia „Programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka
ludzkiego (HPV) w Gminie Miejskiej Koło na lata 2013-2016”

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia jest jednym z najważniejszych zadań Gminy Miejskiej Koło wynikających z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Rutynowe szczepienia nastolatek przeciwko infekcji HPV jako ważną część skutecznej profilaktyki raka szyjki macicy rekomendują m. in. Polskie Towarzystwo Ginekologiczne, Polskie Towarzystwo Profilaktyki Zakażeń HPV, a także Światowa Organizacja Zdrowia. Bardzo ważna dla działań w zakresie profilaktyki raka szyjki macicy jest również strona edukacyjna. Profilaktyka zdrowotna i edukacja w tym zakresie są działaniami mogącymi przynieść wymierne korzyści w przyszłości. Codziennie umiera w Polsce 5 kobiet na raka szyjki macicy. W Polsce umiera 50% kobiet chorujących na ten nowotwór.

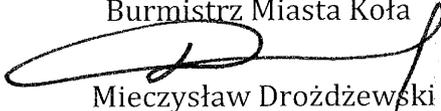
Głównym celem „Programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w Gminie Miejskiej Koło na lata 2013-2016” jest zmniejszenie liczby zachorowań na raka szyjki macicy, sromu, pochwy i brodawek płciowych poprzez przeprowadzenie edukacji zdrowotnej wśród dziewcząt i chłopców oraz szczepień ochronnych przeciwko wirusowi HPV w określonej populacji dziewcząt uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Miejskiej Koło oraz ukształtowanie właściwych nawyków higienicznych u dziewcząt i chłopców.

Za realizacją programu szczepień przemawiają m. in. takie aspekty jak: docelowe zmniejszenie zachorowalności i przedwczesnej umieralności z powodu nowotworów złośliwych, wcześniejsze objęcie szczepieniami dziewcząt w wieku 12 lat uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Miejskiej Koło, brak powszechnej dostępności do szczepionek przeciwko zakażeniom HPV, zwiększenie wśród kobiet wiedzy i świadomości na temat zagrożenia chorobami nowotworowymi oraz przekonanie do stosowania profilaktyki wtórnej poprzez badania cytologiczne oraz niewystarczający poziom wiedzy wśród dziewcząt i chłopców odnośnie zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV. Wolę kontynuacji programu szczepień profilaktycznych wyrazili także Radni Rady Miejskiej w Kole.

W związku z wejściem w życie w dniu 31 sierpnia 2009 r. ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, która nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek przekazywania programów zdrowotnych do zaopiniowania Agencji Oceny Technologii Medycznych w dniu 6 grudnia 2012 r. projekt programu został przekazany do zaopiniowania w/w Agencji. Prezes Agencji Oceny Technologii Medycznych w dniu 8 lipca 2013 r. wydał pozytywną opinię o projekcie „Programu profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV) w Gminie Miejskiej Koło”.

Wobec powyższego podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.

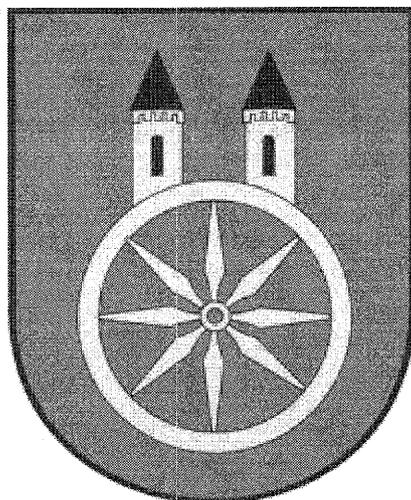
Burmistrz Miasta Koła

Mieczysław Drożdżewski

Załącznik do uchwały nr XXXVII/319/2013

*Rady Miejskiej w Kole
z dnia 28 sierpnia 2013 r.*

**Program profilaktyki zakażeń
wirusem brodawczaka ludzkiego
(HPV) w Gminie Miejskiej Koło
na lata 2013-2016**

I. Opis problemu zdrowotnego

1. Problem zdrowotny

Problem, stanowiący motyw i podstawę do przygotowania i realizacji niniejszego programu, to zwiększająca się liczba zachorowań na raka szyjki macicy (wykrytego w stadium uniemożliwiającym skuteczne leczenie), w konsekwencji powodująca wysoką śmiertelność. Mimo, że rak szyjki macicy jest nowotworem, któremu można skutecznie zapobiec, jest jednym z najczęściej występujących u polskich kobiet. Główną przyczyną tego zjawiska jest niska efektywność działań profilaktycznych w tym zakresie. Aktywna profilaktyka, mająca na celu identyfikację pierwszych oznak, sugerujących początek choroby jest skuteczną metodą ochrony. Pierwsze objawy choroby, a nawet dalsze, wskazujące już na znaczny rozwój, mogą być przez kobietę ignorowane. Dopiero nasilenie się objawów (ból, dyskomfort fizyczny) powoduje niepokój, do którego po otrzymaniu diagnozy niejednokrotnie dołącza lęk i depresja. Źródłem wtórnych cierpień jest także leczenie (chirurgia, radioterapia, chemia), a także stresujące pobyty w szpitalach i obawy o los najbliższych, szczególnie dzieci. Obecny system profilaktyki funkcjonujący w kraju jest nieefektywny, co wynika z braku zintegrowanego systemu profilaktyki, ograniczeń finansowych instytucji odpowiedzialnych za profilaktykę, niskiego zainteresowania społecznego programami profilaktycznym i braku informacji o zagrożeniu. Problem jest szczególnie dotkliwy na terenie małych miast, obszarów wiejskich. Według raportu na podstawie danych Centrum Onkologii w okresie od 1999 r. do 2010 r. zanotowano na terenie powiatu kolskiego 108 przypadków zachorowań na nowotwór złośliwy szyjki macicy. W analogicznym okresie odnotowano na terenie powiatu kolskiego 64 zgony z powodu nowotworu złośliwego szyjki macicy. Wskaźnik procentowy liczby zachorowań w stosunku do liczby zgonów jest bardzo wysoki.

2. Epidemiologia

Rak szyjki macicy jest drugim co do częstości występowania nowotworem u kobiet do 45 roku życia na świecie. Globalnie, co roku odnotowuje się około 500.000 nowych zachorowań, z czego 240 000 kobiet umiera. Najmłodsze pacjentki ze zdiagnozowanym nowotworem trafiają do szpitali już w wieku 25 lat. Liczba zachorowań w Polsce jest niezmienna od ponad 25 lat i według statystyk, każdego roku zapada na ten typ raka prawie 4000 kobiet, z czego umiera co roku ok. 2000 – to 5 Polek każdego dnia. Na podstawie Krajowego Rejestru Nowotworów z 2009 r. na raka szyjki macicy

w Wielkopolsce zachorowały 221 kobiety. Główną przyczyną zachorowania na raka szyjki macicy jest zakażenie wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV). Jest to wirus z rodziny Papilloma. Istnieje około 100 typów wirusa, z których część może być przyczyną łagodnych zmian, a część nowotworów złośliwych. Przyjmuje się, że nawet około 50% populacji ludzkiej w ciągu swojego życia przechodzi zakażenie HPV. Wirus jest przenoszony przede wszystkim drogą płciową, tak więc na zakażenie nim narażone są głównie osoby aktywne seksualnie. Niemniej jednak, w niektórych przypadkach może dojść np. do zakażenia dziecka przez matkę podczas porodu. U wielu osób HPV nie ujawnia się, a dzięki działaniu układu immunologicznego zakażenie ustępuje samoistnie. W przypadkach osób wykazujących osłabienie odporności, może dojść do przewlekłego zakażenia HPV, a w następstwie do powstania nowotworów.

Prawdopodobny model rozwoju raka szyjki macicy przedstawia się następująco:

- infekcja HPV rozpoczyna się po kontakcie płciowym;
- u około 80% kobiet zwalcza się infekcję i nie występują u nich jakiegokolwiek objawy i zmiany na szyjce macicy;
- u 20% kobiet ostra infekcja przechodzi w fazę przewlekłą i w ciągu 2-4 lat rozwijają się zmiany typu CIN (Śródnabłonkowa neoplazja szyjki macicy CIN – cervical intracpithelial neoplasia);
- u 15 % kobiet następuje samowyleczenie infekcji HPV wraz z regresją zmian CIN;
- u 3-5% nieleczonych kobiet rozwija się rak szyjki macicy.

Aktualnie w Polsce profilaktyka raka szyjki macicy polega na prowadzeniu badań cytologicznych. Badanie cytologiczne jest podstawowym, nieinwazyjnym, niebolesnym badaniem szyjki macicy pozwalającym na wykrycie wczesnych zmian przednowotworowych i nowotworowych, kiedy jeszcze nie dają one objawów subiektywnych i mogą nie być widoczne w badaniu ginekologicznym. Jednak odsetek kobiet prowadzących te badania regularnie jest niski. Wirusem brodawczaka ludzkiego jest zakażonych na świecie 10-20% osób w wieku 15-49 lat, w tym nawet 40% kobiet poniżej 25 roku życia. 25% kobiet nie wykonuje regularnie badań cytologicznych (19% robi ją raz na trzy lata lub rzadziej, a 6 % nigdy). To dane pochodzące z badania przeprowadzonego przez Millward Brown SMG/KRC na zlecenie Fundacji MSD dla Zdrowia Kobiet w dniach 23-30 kwietnia 2010 r. na próbie 652 kobiet w wieku 25-59 lat.

Problem wysokiej zachorowalności na raka szyjki macicy (obok niskiej skuteczności badań profilaktycznych) spowodowany jest również dotychczasowym brakiem możliwości szczepienia przeciwko wirusowi HPV. Od listopada 2006 roku szczepionka jest dostępna w Polsce. Jest to czterowalentna profilaktyczna szczepionka zapobiegająca przewlekłym zakażeniom HPV typu 16 i 18 (odpowiedzialnych za rozwój ponad 70% wszystkich raków szyjki macicy) oraz 6 i 11 (związanych z rozwojem niemal wszystkich łagodnych brodawek płciowych). Rozległe i długotrwałe badania kliniczne prowadzone w ośrodkach na całym świecie wykazały, że podanie szczepionki kobietom nie zakażonym w 100% zabezpiecza je przed rozwojem przednowotworowych zmian w obrębie szyjki macicy związanych z HPV 16 i 18. Szczepienia zapobiegają również rozwojowi innych, nieco rzadziej występujących nowotworów zależnych od HPV - raka pochwy, sromu, odbytu i innych okolic, a także niemal całkowicie eliminują ryzyko rozwoju uporczywych brodawek płciowych. Szczepionka przeciwko HPV z pewnością nie stanie się szybko częścią krajowego programu profilaktyki raka szyjki macicy ze względu na koszty. Dla uzyskania pełnego indywidualnego efektu profilaktycznego niezbędne jest zastosowanie szczepionki przed ekspozycją na zakażenie, a więc najlepiej przed inicjacją seksualną. Polskie Towarzystwo Ginekologiczne oraz Polskie Towarzystwo Profilaktyki Zakażeń HPV zalecają szczepienia dziewcząt już od 11 roku życia. Polskie Towarzystwo Ginekologiczne szacuje, że szczepienia nastolatek i młodych kobiet przeciwko HPV spowodują zmniejszenie ogólnej liczby zachorowań na raka szyjki macicy od 76 do 96 % w ciągu 15-20 lat od rozpoczęcia szczepień. Profilaktyka w postaci promocji zdrowego trybu życia, odpowiednich nawyków, świadomości potrzeby wykonywania badań cytologicznych, a także akcje szczepień przeciwko zakażeniom HPV – są bardzo ważnym i niezbędnym czynnikiem. Realizacja programu jest więc odpowiedzią na istniejącą sytuację sanitarno - epidemiologiczną w kraju, wynikającą z nieefektywnych działań profilaktycznych.

3. Uzasadnienie potrzeby wdrożenia programu

Za potrzebą wdrożenia programu zdrowotnego w Gminie Miejskiej Koło, przemawiają takie aspekty jak:

- a) docelowe zmniejszenie zachorowalności i przedwczesnej umieralności z powodu nowotworów złośliwych (priorytet zdrowotny określony Rozporządzeniem Ministra zdrowia z dnia 21 sierpnia 2009 r. w sprawie priorytetów zdrowotnych – Dz. U. Nr 137 poz.1126);
- b) wcześniejsze objęcie szczepieniami określonej populacji dziewcząt uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Miejskiej Koło (dziewcząt w wieku 12 lat) w latach 2009 -2012;
- c) brak powszechnej dostępności do szczepionek przeciwko zakażeniom HPV z powodu nie finansowania tych szczepień ze środków publicznych;
- d) zwiększenie wśród kobiet wiedzy i świadomości na temat zagrożenia chorobami nowotworowymi oraz przekonanie do stosowania profilaktyki wtórnej poprzez badania cytologiczne;
- e) niewystarczający poziom wiedzy wśród dziewcząt i chłopców odnośnie zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV.

II. Cele programu

1. Cel główny

Głównym celem programu jest zmniejszenie liczby zachorowań na raka szyjki macicy, sromu, pochwy i brodawek płciowych poprzez przeprowadzenie edukacji zdrowotnej wśród dziewcząt i chłopców oraz szczepień ochronnych przeciwko wirusowi HPV w określonej populacji dziewcząt uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Miejskiej Koło oraz ukształtowanie właściwych nawyków higienicznych u dziewcząt i chłopców.

2. Cele szczegółowe

- a) realizowany program będzie miał duży wpływ na zwiększenie poziomu wiedzy i świadomości w zakresie zapobiegania chorobom nowotworowym i zakażeniom wywołanym przez wirusy brodawczaka ludzkiego;
- b) zwiększenie skuteczności edukacji zdrowotnej wśród nastolatków odnośnie zachorowalności na raka szyjki macicy;

- c) zmiana postaw dziewcząt i chłopców w okresie dojrzewania poprzez nabywanie wiedzy na temat zagrożeń zdrowotnych;
- d) ukształtowanie właściwych nawyków higienicznych u dziewcząt i chłopców;
- e) dokonanie dobrowolnych szczepień wśród nastolatek, które mogą zapobiec rakowi szyjki macicy;
- f) podniesienie poziomu świadomości zdrowotnej młodych dziewcząt i chłopców oraz ich rodziców i przekonanie do wczesnej konsultacji medycznej w przypadku występowania niepokojących objawów;
- g) wypromowanie zdrowego trybu życia wśród młodzieży szkolnej.

3. Oczekiwane efekty

Wprowadzenie szczepień będzie prowadziło niewątpliwie do wyraźnego zmniejszenia występowania przednowotworowych zmian w obrębie szyjki macicy, czego naturalnym następstwem stanie się obniżenie wartości pozytywnej badań cytologicznych, ponadto zmniejszy zachorowalność na raka szyjki macicy w perspektywie wieloletniej, wpłynie na zwiększenie poziomu wiedzy rodziców i młodzieży szkolnej na temat ryzykownych zachorowań oraz chorób przenoszonych drogą płciową oraz zwiększy poziom wiedzy rodziców/ opiekunów prawnych i dziewcząt dotyczący profilaktycznych badań okresowych.

4. Mierniki efektywności odpowiadające celom programu

- a) liczba dziewcząt w populacji określonej w programie w danym roku kalendarzowym
- b) liczba odbiorców edukacji zdrowotnej w tym:
 - ✓ rodziców/opiekunów prawnych
 - ✓ dziewcząt
 - ✓ chłopców
- c) liczba dziewcząt objętych programem szczepień:
 - ✓ liczba dziewcząt, które otrzymały 1 dawkę szczepionki
 - ✓ liczba dziewcząt, które otrzymały 2 dawki szczepionki
 - ✓ liczba dziewcząt, które otrzymały 3 dawki szczepionki
- d) liczba dziewcząt, które nie zaszczepiono.

III. Adresaci programu

1. Oszacowanie populacji

Adresatami akcji informacyjno – edukacyjnej są dziewczęta i chłopcy w wieku 12 lat uczęszczający do szkół podstawowych na terenie Gminy Miejskiej Koło.

Programem szczepień profilaktycznych objęte są dziewczęta mające dwanaście lat uczęszczające do szkół podstawowych na terenie Gminy Miejskiej Koło:

- w roku 2013 – rocznik 2001 – 106 dziewczynek
- w roku 2014 – rocznik 2002 – 148 dziewczynek
- w roku 2015 – rocznik 2003 – 111 dziewczynek
- w roku 2016 - rocznik 2004 – 114 dziewczynek

W każdym roku dopuszcza się dla poszczególnych roczników zwiększenie liczby dziewcząt objętych programem. Zwiększenie liczby dziewcząt wymaga indywidualnej zgody Burmistrza i odbywa się na wniosek osoby zainteresowanej.

Pośrednimi adresatami programu są rodzice/opiekunowie prawni dziewcząt.

2. Tryb zapraszania do programu

- a) wysłanie imiennego zaproszenia rodzicom/ opiekunom prawnym na adres domowy do uczestniczenia w programie dla wszystkich uprawnionych dziewcząt wraz z kompletem dokumentów;
- b) uczestnictwo w programie opiera się na zasadzie dobrowolności.

IV. Organizacja programu

- a) do programu szczepień zakwalifikowano udział dziewcząt w wiek 12 lat;
- b) wybór realizatora programu w drodze otwartego konkursu ofert ogłaszanego przez Gminę Miejską Koło na podst. art. 48 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz.1027 z późn. zm.);
- c) przeprowadzenie wśród odbiorców programu akcji informacyjno- edukacyjnej dotyczącej profilaktyki zakażeń HPV w dostępnych formach (zaproszenie do udziału w spotkaniach z rodzicami i młodzieżą lekarza, zajmującego się problematyką raka szyjki macicy) rozpowszechnianie materiałów informacyjnych przedstawiających dane z zakresu HPV, informowanie o źródłach wiedzy objętej prowadzoną edukacją zdrowotną); akcją informacyjno – edukacyjną objęte zostaną dziewczęta z poszczególnych roczników, ich rodzice/ opiekunowie prawni oraz chłopcy w analogicznym wieku;

- d) przeprowadzenie kwalifikacji dziewcząt do szczepień ochronnych (badanie lekarskie przed podaniem szczepienia);
- e) przeprowadzenie szczepień zgodnie z procedurami medycznymi tj. 3 dawki (dla dziewcząt, które nie będą mogły z powodów zdrowotnych skorzystać ze szczepień w wyznaczonym terminie zostanie wyznaczony termin dodatkowy); schemat szczepień 0 - 2 - 6;
- f) szczepienia są dobrowolne, wykonanie szczepienia wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego na wykonanie cyklu szczepień (odpowiednie druki zapewni realizator programu zdrowotnego);
- g) dokonanie stosownych wpisów potwierdzających wykonanie szczepień w dokumentacji medycznej.

V. Koszty (koszty jednostkowe, planowane koszty całkowite, źródła finansowania)

Szacunkowy koszt realizacji programu w poszczególnych latach przedstawia się następująco:

2013 r. - 79.500,00 zł

2014 r. - 111.000,00 zł

2015 r. - 83.250,00 zł

2016 r. - 85.500,00 zł

Koszt jednostkowy (rzeczywisty) określony zostanie w wyniku rozstrzygnięcia konkursu. Szczepienia dla adresatów programu są bezpłatne i finansowane z budżetu Gminy Miejskiej Koło.

Całościowy budżet programu na lata 2013-2016 wyniesie 359.250,00 zł.

VI. Czas realizacji programu

Program realizowany będzie w latach 2013 - 2016 .Realizacja programu potrwa 4 lata.

VII. Monitorowanie i ewaluacja (ocena efektywności programu)

Przedmiotem monitoringu będzie:

- a) przy współpracy z realizatorem świadczeń objętych programem monitorowana będzie zgłaszalność dziewcząt do poszczególnych serii szczepień;
- b) dokumentacja medyczna związana z programem prowadzona będzie przez realizatora świadczeń. Obowiązek w tym zakresie określony zostanie w umowie o świadczenie usług zdrowotnych w formie szczepień ochronnych przeciwko HPV typu 6,11,16, 18;
- c) informacja z realizacji programu przedłożona zostanie Radzie Miejskiej po jego zakończeniu.

VIII. Komórka odpowiedzialna za realizację programu

Komórką odpowiedzialną za realizację programu jest Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Kole.

Przy opracowywaniu programu korzystano z informacji zawartych w: specjalnym wydaniu samorządowym dziennika „SŁUŻBA ZDROWIA” z 2010, raporcie z konferencji naukowej – Walka z rakiem szyjki macicy w Polsce. Perspektywy, szanse, rekomendacje zorganizowanej w Warszawie 24.04.2008 przez Szkołę Nauk Społecznych i „SŁUŻBĘ ZDROWIA” (www.profilaktykarakaszyjkimacycy.pl/podsumowanie), Biuletynie nr 8 "Nowotwory złośliwe w Wielkopolsce w 2009 roku" aut. dr n. med. Agnieszka Dyzmann-Sroka mgr Agata Harska Wiesława Myślińska Wiesława Olenderczyk mgr Małgorzata Rymarczyk-Wciorko Beata Szczęch mgr Maciej Trojanowski Teresa Wosicka oraz publikowanych na stronach internetowych rekomendacjach Polskiego Towarzystwa Profilaktyki Zakażeń HPV (www.hpv.pl, www.studencimedycyny.pl, www.pulsmedycyny.com.pl). Kierowano się również zaleceniami zawartymi w Narodowym Programie Zwalczenia Chorób Nowotworowych na lata 2006 - 2015 oraz w Europejskim Kodeksie Walki z Rakiem (wersja trzecia z 2003 r.).

